

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemanj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikovcve ulice št. 2.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, L. 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6 uri popoldne.

Štev. 233.

V Ljubljani, v sredo 12. oktobra 1892.

Letnik XX.

Kam jadramo?

Za konservativno stranko je položaj v naši državni polovici poslednji čas vedno težavnejši. Posebno se slišijo pritožbe, da Hohenwartov klub ne zadošča več sedanjim razmeram in potrebam. Ne le mej Slovenci, temveč tudi mej nemškimi konservativci in Dalmatinci se večkrat čujejo želje, da bi izstopili iz tega kluba. Peščica jih je že faktično izstopila, druge pa drži v tem klubu le to, ker so prepričani, da bi brez tega kluba še veliko manj dosegli. Praktični politik se pa ravna vedno po razmerah.

Kaj da drži konservativce v tem klubu, razložil je dr. Ebenhoch, jeden prvih nemških konservativnih vodij na shodu svojih volilcev. Ta politik je najprej volilcem pojasnil, kake so bile razmere do zadnjih državnozborskih volitev. Tedaj je bil takoj imenovani železni obroč desnice, obstoječ iz središnega kluba, zastopajočega pred vsem verske koristi, Hohenwartovega kluba, ki se je poganjal pred vsem za avtonomijo dežel, češkega kluba, branečega češko državno pravo, in poljskega kluba, zastopajočega pred vsem gališke koristi. Podpora tej večini v ministerstvu je pa bil finančni minister, skozi in skozi katoliški in avstrijski mož — dr. Dunajevski.

Volitve so premenile te razmere. Namesto Staročehov prišli so Mladočehi, ki so začeli najodločnejšo opozicijo proti vladi. Taaffe je bil prisiljen, narediti mir z nemškimi liberalci. Dunajevski je odstopil in jeden liberalcec je prišel v ministerstvo.

Ne dá se tajiti, da so liberalci pridobili mnogo več vpliva, posebno ker je moral tudi drugi konservativce, minister baron Pražak, odstopiti.

Kakor bilo ne more biti hkratu črno, ravno tako tudi Taaffe ne bode mogel biti hkratu konservativce in liberalce. Prej ali pozneje bode prišlo do

kake premembe, in po tem se je ravnati katoliškim poslancem.

Sedaj se govori o trinogi večini, katere pa v resnici ni. Sicer še konservativci sementertja podpirajo vlado, pa ne zato, da bi z liberalci vlekli za jedno vrv in si tako ohranili vladno zmožnost. Stvar je vsa drugačna. Vladi je ležeče na podpori desničarjev, zato pa naj ne pozabi, da se vrč nosi po vodo tako dolgo, da se ubije. Utegne priti čas, da konservativci ne bodo mogli več podpirati vlade, naj tudi s tem zgubé „vladno zmožnost“. Razmere silijo k temu.

Postopanje konservativcev proti vladi mora biti v političnih vprašanjih brezpogojno odklanjajoče, v gospodarskih svobodno; proti Poljakom mora biti prijazno, ker jih podpirajo, proti Mladočehom zdržljivo, ker jih od njih loči sovraštvo do nemštva in pa liberalizem v verskih vprašanjih; proti liberalcem odklanjajoče, ker je mej konservativci in liberalci nepremostljiv propad. S kristijanskimi socialisti pa marsikaj veže konservativce, in želiti je le ž njimi iz vsega srca najboljšega sporazumljenja, če tudi se konservativci z njimi v vsem ne strinjajo. V šolskem vprašanju se ne dá nič doseči po postopajnem potu, dokler ne ponehajo narodni prepri, naloga konservativcev mora biti, gledati, da kaj dosežejo po administrativnem potu.

Konservativci so se že večkrat pečali z vprašanjem, ali naj ostanejo v konservativnem klubu? Mislili so že večkrat izstopiti. Nastopni razlogi so jih še obdržali v klubu: „1. Klub stoji po svojih pravilih na stališču, da se vpravna javno pravo na krščanski podlagi. 2. Vsekako je ugodnejše, biti v velikem klubu, ker so poslanci zagotovljeni podpore, manjši klub je pa vedno nekako osamljen. 3. Vpliv državnika, ki je na čelu kluba, more marsikaj pospešiti in poravnati, ker bi brez njegove pod-

pore težko šlo. 4. Krivično bi bilo, zapustiti Jugoslovane, ki so konservativce vedno zvesto podpirali. 5. Če propade konservativni klub, pride gotovo nemško-liberalna vlada. 6. Konservativci pridržali so si pravico, da v verskih vprašanjih lahko popolnoma svobodno postopajo. 7. Liberalni listi so vselej neizmerno se veselili, če se je razširila govorica, da konservativci izstopijo iz tega kluba. Židovski listi so jedva čakali, da konservativci iz tega kluba izstopijo, ali tega veselja liberalcem niso hoteli napraviti.“

Koncem je govornik zagotovil volilce, da bodo konservativci vedno storili svojo dolžnost, kot narodni zastopniki.

Mi se po večjem popolnoma strinjamo z Ebenhochom, če tudi se nam dozdeva, da dolgo ne bode moč vztrajati v sedanjih razmerah. Šolsko vprašanje je preveč pereče, da bi mogli ga puščati v nemar. Če stvari ne spravimo v parlamentu kmalu zopet na vrsto, bi svet jel misliti, da smo se zadovoljili z novodobno šolo. Prebivalstvo bi postalo za vso stvar apatično.

Pomenljivo se pa nam zdi, da je dr. Ebenhoch tako naglašal, da nemški konservativci ne smejo zapustiti Jugoslovancev. Pri nas mnogi radi vedno trdijo, da nemškim konservativcem ni nič za nas Slovence mari, in zatorej silijo, da bi izstopili iz Hohenwartovega kluba. Zaradi svojih volilcev bi pač Ebenhochu ne bilo treba tega tako poudarjati. Zaradi tega pa nam morajo biti njegove besede nekako zagotovilo, da nas bodo podpirali nemški konservativci tudi naprej. Ker smo mi te podpore gotovo toliko potrebni, kakor konservativci naše, moramo obsojati vsako napadanje nemških katolikov po slovenskih listih, kateri napadi tudi niso izraz pravega slovenskega domoljubja, temveč izvirajo le iz liberalizma.

LISTEK

Kristof Kolumb.

(V 400letni spomin odkritja Amerike v noči od 11. do 12. oktobra 1492.)

(Dalje.)

Lepo sodi o Kolumbu Washington Irving, pisec: „Vera je prevečala pri Kolumbu vse njegove misli in dela ter pobožnost sije tudi iz najtajnejših in brezpomembnih ukrepov. . . In tako globoko spojena v njegovo dušo dajala mu je neko mirno veličast in ljubeznjivost v vsem njegovem kretanju. Njega govorica je bila čista in skromna, prosta vsakršne kletve, prisege in drugih nedostojnih izrazov. Vsa svoja velika dela je izvrševal v imenu presvete Trojice, in kadarkoli je nastopil novo morsko vožnjo, vselej je pristopil preje k mizi Gospodovi. Cerkvene praznike je praznoval i v največjih divjinah. Nedelja mu je bila dan svetega miru, in ta dan ni odplul nikdar iz pristanišča, razven v skrajni sili. Veroval je trdno o veljavi obljub, o koristi pokoril in božjih potov in v časih stisk in nadlog je k njim pribežal.“

Tajnik sv. Karola Boromeja, Giovanni Botero, ki se je za Kolumbove dobe dalje časa mudil v Španiji, ga med drugim tako-le označi: „Kolumb je bil v jedi in pijači nenavadno zmeren, v obleki

skromen, v pogovoru zgovoren in dostojen, v postu in molitvi, zlasti v molitvi brevirja, je bil bolj enak redovniku, kakor lajiku, največji sovražnik prisege in kletve; ničesar ni zapisal drugače, nego s srčnim vzdihom: „Jesus. cum Maria sit nobis in via!“

Vsako odkritje se je vršilo s hvalnim petjem. Glas molitve in cerkvenih spevov se je razlegal na njegovih ladijah, ko so zazrli pomorščaki kak nov del zemlje, in v imenu Jezusa Kristusa je vzel v posest vsak otok. Ko se je usidril, bilo je vselej njegovo prvo delo, da je pokleknil na zemljo, jo poljubil, zahvalil Boga in zasadil sveti križ. „Salve Regina, Mater misericordiae“, razlegala se je vsak večer molitev na njegovih ladijah in v najbolj divjih tokavah je bil pobožno pri sveti maši. Kjerkoli pa se je stanovitneje utaboril, sezidal je hitro kako kapelico. Kako je gorelo vse njegovo plemenito srce v zahvali do Boga, pričujejo nam imena, s katerimi je nazval nove otoke: „S. Salvador“, „S. Trinidad“, „S. Domingo“ itd.

Kristof Kolumb pa je bil kot dober katoličan tudi vedno zvest in navdušen podanik rimskega papeža. Takoj po prvi morski vožnji je hotel pokloniti se osebno Aleksandru VI., toda ker radi nujnih opravil ni utegnil nastopiti dolge vožnje, pisal mu je udanostno pismo, poročilo o svoji iznajdbi in ga prosil apostolskega blagoslova.

Njegovo vzorno katoliško prepričanje odseva še zlasti iz njegove zadnje oporoke (25. avg. l. 1505),

v kateri določuje, naj njegov glavni dedič, ki naj ima vedno častni naslov „admiral“, žrtvuje svojo moč in imovino v pridobitev božjega groba, in „ko bi v cerkvi radi naših grehov nastal kak razkol ali bi jo hotel kdo trinoško opleniti časti in imetja, poda naj se k sv. Očetu in mu izjavi, da hoče z vso svojo močjo, imovino in blagom delovati v to svrhu, da ukonča razkol in cerkev vspešno brani.“ Evo, vam protest zoper uplenjenje cerkvenega imetja!

Da je bil Kolumb res orodje v božjih rokah, pričujejo nam tudi časovne razmere. Kolumb je odkril novi svet malo let pred silovitim viharjem, ki je buknil v Evropi in pretil pokopati katoliško cerkev. Spolnile so se besede psalmistove (Ps. 90. 7.): „Cadent a latere tuo mille, et decem millia a dextris tuis ad te autem non appropinquabit.“ Tisoči vernikov so odpadali na desni, tisoči na levi v stari Evropi, v novi zemlji: v Ameriki, Indiji in Japanu pa so se milijoni novih gorečih kristijanov klanjali sv. križu! Kolumb je odprl katoliški cerkvi novo domovino! Pravi „Christophorus“!

Dočim je na stari zemlji „prosti evangelij“, prosvetljeno svobodomiseltvo in naprednjaštvo ukončavalo stoletne trude in nesmrtna dela katoliškega uma, katoliških rok, da bi si z mirno vestjo odpočilo na njih razvalinah, širili so v tujih, novih zemljah katoliški mračnjaki luč svete vere in prave

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. oktobra.

Notranje dežele.

Dunaj. Izvoljen je dr. Kronawetter v notranjem dunajskem volilnem okraju. Dobil je od 3828 oddanih glasov 2701. Baron Wittinghoff je dobil 1005 glasov. Nemško-narodni kandidat Wolf je pa dobil samo 78 glasov. Drugi glasovi so se razcepili. Volilna udeležitev je bila slaba v primeri z udeležitvijo 1891. leta. Tedaj je dr. Herbst bil dobil 3895 glasov. Vidno je torej, da posebno mnogo liberalcev ni prišlo volit. Zadovoljni niso prav s Kronawetterjem. Pa tudi protiliberalnih volilcev je tedaj prišlo več volit in je eden njih kandidatov dobil 1563 glasov. V vsem se nad 1700 volilcev ni udeležilo volitve. Duhovščina se je skoro polnoštevilno udeležila volitve. Kardinal - nadškof Gruscha, nadškof Angerer, kakor tudi stolni kapitelj, so tudi prišli volit. Izvolitev Kronawetterjeva je dokazala, da liberalizem hitro pojema. Vzlic vsemu prizadevanju liberalci niso mogli dobiti nobenega drugega kandidata, s katerim bi si bili upali zmagati v dunajskem notranjem mestu. In to je židovski vpliv!

Štetijska. Opavski župan je sam šel na Dunaj, da je moledoval pri ministerstvu, da bi razveljavili ukaz deželne vlade, po katerem se morajo odredbe proti koleri tudi v češčini razglasiti. Župan pa menda na Dunaju ni ničesar opravil. Pri ministerstvu so mu menda povedali, da tudi za Opavo velja član XIX. avstrijske ustave. Mej opavskimi nemškimi mestnimi odborniki je sedaj velika nevolja. Govori se, da mislijo vsi odložiti mandate, ko se uradno naznani, da je pritožba proti ukazu deželne vlade odklonjena. V tem slučaju se bode imenoval vladni komisar, ki prevzame mestno upravo, dokler se ne izvoli novi mestni zbor.

Solnograško. Deželni zbor je odklonil Lienbacherjev predlog o osnovi deželne hipotečne banke. Za tako banko so v prvi vrsti le Lienbacherjevi somišljeniki. Predvčeraj se je zbor zaključil, ko je rešil vse važnejše stvari.

Vnanje države.

Francija. Mesto Lille je te dni praznovalo stoletnico osvobodjenja obleganja mesta po Avstrijcih. Avstrijci, Saksonci in Prusi so bili vdrlji 1792. l. v Francijo. Dne 23. septembra so prišli pred Lille in zahtevali, da se mesto uda. Avstrijci in Saksonci so bombardovali mesto. Iz mesta se je pa jim odgovarjalo z močnim streljanjem. Ko so Avstrijci dobili poročilo o bitvi pri Valmy-ju in zvedeli, da so Brunšvici umaknili, so pustili mesto in jo odrinili dne 8. oktobra. K omenjeni slavnosti je prišel v Lille predsednik republike, Carnot. Časopisi vseh barv so ta dan praznovali s patrijotičnimi članki.

Rusija in Turčija. Ko je začel general Brialmont izdelavati načrte za nove načrte, zdi se Rusiji potrebno, zahtevati, da se jej dovolijo nove olajšave za prehod ruskih ladij skozi Bospor in Dardanele. V kratkem bode ruski veleposlanik energično stavil ruske zahteve. Anglija bode pa seveda nekoliko ugovarjala, da bi se Rusom dovolile kake nove pravice.

Rusija. Giers je definitivno odstopil od vodstva ministerstva vnanjih stvari. Na željo carjevo pa vendar Giers ostane do smrti po imenu minister vnanjih zadev, kakor je bil pokojni Gorčakov. Siškin bode pa vse delovanje faktično vodil. Tako se poroča „Corr. de l'Est“ iz Peterburga.

Švica in Nemčija. Pruski minister notranjih stvari je izdal neko naredbo, da morajo tuje zavarovalnice neki del svoje rezerve za zavarovanja v Prusiji vložiti v pruske državne papirje. Ti papirji se pa morajo poslati glavni upravi pruskih državnih dolgov, da se vpišejo v knjigo pruskih državnih dolgov z omejitvijo, da s to svoto družbe brez dovoljenja ministra ne smejo svobodno razpolagati. To je minister ukrenil gotovo le v varstvo pravic pruskih zavarovalnic. Ta naredba je zadela tudi dve švicarski zavarovalnici. Ti dve družbi sta se pritožili, da se s to naredbo ruši pogodba, sklenjena med Švico in Nemčijo, po kateri imajo Švicarji iste pravice v Nemčiji, kakor Nemci v Švici. Ta pritožba se je zavrnila, češ, da omenjena pogodba velja le za fizične, ne pa tudi za juridične osebe.

Južna Amerika. V glavnem mestu venezuelskem je bil zadnji čas največji nered. Ker vlada ni mogla več vzdrževati reda, se je ropalo vse vprek. Take so bile razmere, ko se je vstaška vojska približala mestu in ga zasedla. Sedaj je poveljnik vstajnikov za silo v mestu naredil red. Sklical je bil shod političnih in vojaških veljakov, ki ga je izbral za začasnega predsednika, dokler se ne izvrši nova volitev. Prejšnji ministri so pa na ladijah pobegnili v Martinique. So li sedaj boji že popolnoma končani, se iz poročil ne razvi. Mogoče je še, da bode prejšnja vlada še poskušala iz Martinique organizovati upor.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Lovrenca, 3. oktobra. „Slovenec“ je že poročal, da je 25. septembra t. l. naš prečast. g. župnik Anton Hočevar od kapi zadet umrl. Bodi mu tu še skromen spomin.

Pokojnik je prišel v Št. Lovrenc 10. maja 1880 iz Kopanja. Prva skrb mu je bila takoj, da je kor predručal in orglje prenovil, igralnik v sredo kora postavil, ter orglje kar moči zboljšal. Takoj po tem je napravil novo zakristijo, dalje prelepo moštranco, res lep tabernakelj, prenovil streho na zvoniku in in veliko nove mašne obleke omislil. Ker je bil križev pot že jako slab in nečeden, napravil je s prostovoljnimi darovi župljanov lep nov križev pot, ki je stal do 800 gld. Mnogo je tudi rajnikovega vmes. Napravil je kmalu potem novo gospodarsko poslopje in popravil župnijski dvorec, kolikor se je dalo. Sploh je oskrbel vsestransko kot vzoren gospodar v vsakem oziru. Koliko pa se je trudil pokojnik za zveličanje duš svojih podložnih z besedo in lepim svojim zgledom, tega pa moje pero ni možno popisati.

V nedeljo 18. septembra je peljal dečke in deklice k prvemu sv. obhajilu ter imel prelep govor, vzlasti kako je treba varovati mladino pohujšanja. Dejal je, da so stariši prvi angelji in čuvaji svojih otrok in kako naj slušajo otroci stariše, duhovne, učnike ter hodijo po poti naukov, katere so prejeli v šoli in cerkvi. Sklenil je govor z željo in prošnjo, da bi vsi kedaj gledali Jezusa v nebesih. Popoldne je pa končal nauk o občestvu svetnikov proseč Boga naj bi tudi mi kedaj med nje v nebesa prišli. To je bil njegov zadnji govor, duhovna oporoka ljubim faranom.

katera mu je na poznejših voznjah zasledovala vsako stopinjo, bila je res peklenska! Po njegovem trudu so se vspeli ti ljudje, v zahvalo pa so ga hoteli dušno in telesno ugonobiti. Neverjetno je, koliko so rovali zoper njega Pinzon, Margerite, Boyle, Aguado, Roldan, Bobadilla, Ovando i. dr. Bobadilla, katerega je poslala nehvaležna španska vlada kot preiskovalnega komisarja v Ameriko, dal je celó Kolumba vkovati v verige.

Nikdo si ni upal izvršiti tega groznega čina, slednjič se je ponudil v to „nesramen, nehvaležen kuhar Espinosa“, da je vklebil svojega mojstra — in Kolumb je mirno podal roke svojim izdajicam. Isti Bobadilla je dal vkovati i brata Kristofova Jerneja in Diega ter jim prepovedal vsakršno medsebojno občevanje. Ko se je jeseni leta 1500 vkovan peljal v Evropo, hotel mu je kapitan razrešiti okove, a Kolumb je mirno odgovoril:

„Ne! vladar mi je pisмено ukazal, naj se yklo-nem temu, kar bo Bobadilla ukrenil; v njegovem imenu mi je naložil verige, in jaz je hočem nositi dotlej, da njega visokost ukaže, naj mi jih zopet odvzemo. Potem pa jih bom hranil kot ostanke in spominke plačila za moje službovanje.“

Kar je sklenil Kolumb, spolnil je: te verige so visele vedno v njegovi sobici in pred smrtjo je prosil, naj jih z njim vred položi v njegov grob.

(Dalje sledi.)

Kako zelo so pokojnika ljubili župljani in drugi, priča lepi pogreb, katerega se je udeležilo ljudstva in 7 farš in 19 duhovnikov. Kaj ganljivo je govoril past. g. Nagode iz Trebnjega. Domači učitelj je skrbel, da sta prišla še dva učitelja iz Trebnjega, in s pomočjo gospodov duhovnov so skupno zapeli „Blagor mu“ pred dvorcem in pa „Jamica tiha“ na pokopališču. Tega pogreba še ne pomni Št. Lovrenc.

Bog bodi rajnemu gospodu milostljiv, nam za-puščenim pa kmalu daj drugega pastirja!

Iz Prage, 6. oktobra. (Pravda za dedščino grofa Valdštajna.) Kedar bode kdo pisal zgodovino „birokracije“ — težko bode najti bolj škandalnega obraza, kakor poznate carinske goljufije v Sučavi in v Cernovicah, kjer je od dvornega svetnika doli do poslednje sluge — vse goljufalo in kradlo. To birokracijo sodilo je minole dni sodišče na Dunaju.

Ne menj pikanten obraz predstavlja sodna dvorana tu v Pragi. Postarani plemenitaški razuzdanec zabredel je v stanje, v kakeršno v obče zabredejo pijanci in ljudje nebrzdanega življenja. Iz prejšnjih vekov podedoval je naš vek mnogo, mnogo slavnih plemenitaških imen, ki so bodi si zapisana v srce ali v narodovo kri nevenljivo. Premnoga plemenitaška imena pometla je sicer pred sto leti francoska resolucija — na Francoskem. In o mnogih mora reči razsodni čitatelj: Ni jih bilo škoda! Kjer neka vrsta plemenitave vse svoje delovanje koncentruje na konje, pse, hazardne igre, na Terpsihoro i. dr., ondi Bog pripušča radikalna sredstva, po katerih čisto mora trpeti i nedolžni, kakor se je to dogajalo na Francoskem.

Božje sodbe so prečudezne. Nečem sicer nobenemu s tem zažigati kadila, temveč poudarjam samo to, da je na Češkem velika množina plemenitave najslavnejših imen dobro pojmla duha časa, posvetivši se rodovitnemu, rodoljubnemu in bogoljubnemu delovanju. In kakor je povsodi med pšenico dosti ljulike, istotako je pri nas dosti plemenitave, katerim je geslo: Ede, bibe, post mortem nullo voluptas!

Jeden takih je bil pokojni grof Jurij Valdštajn. Omenjeno bodi, da po svojih slavnih prednikih ni podedoval samo ogromnih posestev in imenja, temveč — njih — grehe, po Lombrosovi teoriji. — Gorje drevesu, v katerem se suši življenska moč; porajajo se požrešni mrčesi v njem, lezejo in zagrizajo se pod kožo in mu izsesavajo mozeg. To se je po naravnem potu pripetilo izžilemu gospodu na Duhcovem. Bila sta ta dva glavna mrčesa, ki stojita zdaj pred prvotnim sodiščem.

Da se na veliko drevo v obče usedajo zaplečniki, je pač naravno. Več ali menj vsak knez in vsak gospod živi nekoliko lizunov, saj je ta znak velikosti in gospode.

Na veleposestvih in po graščinah se je kradlo in jemalo od pamtiveka. In tudi tu je od najvišjega nadzornika in rudarskega ravnatelja notri doli do

(Dalje v prilogi.)

omike, sejali so katoliški nazadnjaki seme božje besede in kot pravi katoliški brezdomovinci, pregnani od krvnih rojakov iz mile jim domovine, poiskavši si tam za sinjim morjem boljše domovine, hvaležnejšega ljudstva, učili zgubljenega Adamove otroke prave krščanske prosvete, dvigali uboge, pozabljene divjake do pravega, svobodnega, prosvetljenega človečanstva! Tako so delali tedaj „liberalni naprednjaki“ — in tako „klerikalni mračnjaki“! In tako delajo še danes i ti i oni!!

Kolumb, „klerikalni mračnjak in nazadnjak“, je storil več, kakor si je domneval. Misli je, da je našel le kos Azije, a odkril je nov svet, odprl pot k novemu življenju, napredku in prosveti, privedel je v ljubeznjivo naročje božje pol sveta. Liberalci pa si domnevajo več, nego storé, in še tisto, kar storé, je večinoma njim samim v hasen in dobiček. Zato pa imajo ti privilegirani častni naslov „prijateljev ljudstva“, „človekoljubov“, oni pa bajé z istim privilegijem naslov „ljudskih sovražnikov, ki narodu niti samostojnosti ne privoščijo“ itd. To je hvaležnost sveta!

In, ko je v vsem Kristof Kolumb vzor pravega katoličana, je to še vsem v svojem trpljenju, v svoji blaženi smrti. Ako kak zemljan, skusil je on — nehvaležnost sveta, uprav po zgledu svojega vzornika Kristusa. Koliko je pretrpel slavní Kolumb, še predno je odkril novi svet! Toda zavist tovarišev,

Zločin na porušenem mostu.

(Francoski spisal Jean Grange.)

(Dalje.)

Mrzla in meglena je bila noč meseca januarja, ko sklenem potrkati na vrata „Marijine vile“. Slučajno so bila vrata samo prislonjena, in sem neopažen prišel na hodišče. Že sem hotel ostaviti svoje mesto, kar čujem iz sobe znane mi glasove. Stisnem se pod okno.

„Pravim ti, mama, da mi je oče ukazal, naj grem naprej domov. Bal se je za-te; in jaz sam sem hrepenel po tebi, da te zopet vidim po deset-dnevni neprisotnosti.“

„Razum mora vselej nadkriljevati čut“, — odgovori gospa Leroyeva, — „nespametno si ravnal, da si pustil očeta samega potovati po noči s tako veliko svoto, koja nese seboj!“

„Je-li pot iz Sv. Morica tako dolga in opasna?“

„Dosti dolga v taki noči! kaj lahko se mu pripeti kaj neprijetnega.“

„Mama ima prav“, — veli mlada gospa Leroyeva, — nespametno je bilo to od tebe.“

„Nikarte me mučiti s svojimi predbacivanji! Lehko noč! Grem spat!“

In Jurij Leroy zapusti sobo, zaloputnivši ježno duri za seboj.

To trenotje ni bilo za-me doka ugodno, zlasti ne za izposojevanje novcev; vrhu tega sta pa bili

grofovskega kožijaža kradlo in jemalo vse vprek, kakor je kdo imel — dolge roke. Tako gospodarstvo seveda je žalostno. Ako plemič dandanašnje ne preustroji radikalno svojega gospodarstva, ugonobiti se mora, in da bi bil sam — Esterházy.

Postarani, seslabljeni grof Valdštajn prišel je v roke dvema najbolj zvitima pustolovcema, jeden je Prupak. Mnogo je še na Češkem kavalirjev, a tudi drugod so gospodje mnenja, da samo na Pruskem raste največji gospodarski in gozdarski ženiji! Oj koliko je veleposestev, fidejkomisnih in alodijalnih, na kojih debel in — bogat Prusi, postopaje oblastno in zavestno ter — nesebično, kakor — Weinelt! Nemei so navihani, dokaz, da sta oba zatoženca izvolila mladočeške odvetnike; le-ti bodo vplivali — tako se govori — na porotnike. Doslej se oba zatoženca in advokati dobro drže.

Glasbena Matica.

Občni zbor „Glasbene Maticе“ se je vršil dne 1. oktobra t. l. v Knežjem dvoreu. Predsednik Frančišek Ravnikar ogovoril je zbrane društvenike nastopno:

Slavni občni zbor! Premišljevaje o zgodovini minolega društvenega leta, spominjam se nekaterih sitnosti iz početka. Ker pa prislovica pravi: De mortuis nil nisi bene, ker so ti nedostatki bili le malenkostni in so zginevali, mi ni težko govoriti le ugodnostih. Sploh je bilo v tej dobi čuti nenavadno živahno gibanje po vseh pokrajinah slovenskih. Vsi mnogobrojni shodi, veselice in zabave, političnega ali nepolitičnega značaja, vzbujale so toliko zanimanja, najdlje so toliko udeležbe odličnega Slovenstva, da še nikdar poprej ne. Vidi se, da naš narod čuti tla pod seboj, da se zaveda, da ni več tujec na domači zemlji. Naša „Glasbena Matica“ v tem oziru ni zaostajala. Šolski zavod uživa vedno večje zupanje v narodnih obiteljih, zasluga o tem gre izvrstnemu učiteljstvu in šolskemu nadzorništvu. — Muzikalije naše širijo se vsestransko med slovenskim svetom, in letos sem celo zahvalo dobil za izreden užitek.

Delovanje našega pevskega zbora pa primerno vceniti mi skoraj nedostaja besede. Vspel se je do višine, kakoršne se ni nikdo nadejal. Ne bom kadičnice vihtil, a s toplo pohvalo moram le omeniti požrtovalne marljivosti predsedstva obeh zborov, moškega in ženskega, pevovodstva, odborništva in posamičnih članov. — Vsi ti vspehi pa ne izvirajo iz kakšnega srečnega slučaja, ali od kake elementarne sile, temveč so sad 20letnega trudapolnega dela. Nekoč sem slišal svarilne besede Slovanov, ako iščeš spasa, delaj, delaj in delaj! In res je bilo in bode to vstalo pri „Glasbeni Matici“, da bomo postali vredni člani, da bomo kolikor mogoče i mi pripomagali h kulturnemu razvitku in napredku našega naroda. Ne smem zamolčati še nekega drugega prijetnega prigodka. Naš mestni zastop je na kratko

moje prigovarjanje v odseku in v javni seji brez ugovora pomnožil letno subvencijo izvanredno za 400 goldinarjev.

Iskrena hvala mu za to! Le na kratko še omenim ljubeznivi prijaznosti našega časnikarstva iz vseh taborov, vsestransko priznanje uvaževanje našega zavoda, kar je pripisati taktnemu vedenju in rekel bi politični nepolitiki vseh članov našega odličnega odbora, konečno pa se zahvaljujem najtopleje za izkazano nam čast pri tem občnem zboru, ter Vam kličem: Danes leto na srečno svidenje.

Potem poroča tajnik Josip Paternoster:

Pri lanskem občnem zboru, vršivšem se dne 10. oktobra 1891 izvoljeni so bili v odbor imenovani gospodi: A. V Ljubljani stanujoči: Ravnikar Frančišek (predsednikom), Drenik Frančišek, dr. Andrej Ferjančič, Anton Foerster, Krulic Ivan, dr. Danilo Majaron, Noll Josip, Paternoster Josip, dr. Lovro Požar, Svetek Anton, Valenta Vojteh, Vencajs Ivan, in Zumer Andrej. B. Zunanji: Fajgelj Danilo, Gregorčič Simon, Starec Anton, Šušteršič Matija in Žirovnik Anton.

Pri 1. seji dne 13. oktobra 1891 konstituval se je odbor, izvolivši soglasno Antona Svetka podpredsednikom, Josipa Paternostra tajnikom, Ivana Krulca blagajnikom, Ivana Vencajsa šolskim nadzornikom, dr. Lovra Požarja arhivarjem in Antona Sveteka ekonomom, in v artistski odsek Frana Gerbiča, Antona Foersterja, dr. L. Požarja in Iv. Vencajsa. Volitev posamičnih članov v šolski odsek je odpadla, ker je bil itak voljen Ivan Vencajs šolskim nadzornikom, kateremu je bil nalog izročen, šolske stvari pretresati z učitelji in potem skupnemu odboru staviti potrebne predloge in nasvete.

Odbor pretresoval je v 10 sejah društvene in šolske stvari.

Ena prvih nalog odborovih je bila z ozirom na to, da je čitalniški pevski zbor koncem l. 1890 prostovoljno odstopil, dogovoriti se z odborom narodne čitalnice, kako bode z zborom „Glasbene Maticе“ prirejati koncerte za čitalniške člane in koliko na leto. Po izvršenem pogajanju sta se oba odbora pogodila tako, da mora „Glasbena Matica“ za čitalnico prirediti leta 1891/92 3 koncerte in da le-ta plača našemu društvu za vsak koncert 100 gld. odškodnine za note in pevovodjo. Ker je dosedanji pevovodja gospod dr. Gross, ki je z uzorno marljivostjo in požrtovalnostjo vežbal novi moški zbor, meseca novembra 1891 l. iz službenih oziror odšel v Idrijo, moral se je odbor, da mu bode moči ustreči dogovorjenim pogojem, poiskati drugega pevovodjo. Po prizadevanju našega šolskega nadzornika posrečilo se je, pridobiti za naš zavod izbornu glasbeniško moč v osebi profesorja H u b a d a, kateremu se je od meseca decembra 1891 leta najprej izročilo vežbanje moškega pevskega zbora. S tem dnem napočila je nova doba za naš pevski zbor in prešinilo ga je mahoma nenavadno navdušenje za svojega

vodjo. Veliko pevskih moči, ki so se dosedaj odtegovala sodelovanju, vstopilo je v pevski zbor in dan za dnevom utrjevala se bolje nada, da bode zdaj moči prirejati umetniško dovršene koncerte. Se predno je nastopil službo Hubad, si je odbor uvažujoč, da je za koncerte potreben mešan zbor, stavil nalogo, popolniti moški zbor tudi še z ženskim zborom. In zopet je bil naš nadzornik, kateri je z vzgledno vstrajnostjo le dobri stvari v korist, osobno nabiral za ta zbor odličnih gospoj in gospodičin, ter v kratkem času privedel pod krilo „Glasbene Maticе“ 39 rodoljubnih dam, katere so se odzvale njegovemu vabilu. Zdaj je bil pevski zbor popoln in začelo se je pod spretnim vodstvom resno in mirno delovanje.

Prvi koncert, katerega je priredila „Glasbena Matica“, bil je v glasbenem zavodu filharmoničnega društva dne 12. marcija 1892 leta. Navzlic mnogostranskemu odporu, ki se je pojavil zaradi naprave tega koncerta v nemški hiši, vspel je ta koncert bodisi v gmotnem, bodisi v umetniškem obziru tako velikansko, da je vse stavljene nadeje daleč prekosil. K temu je seveda veliko pripomogel naš rojak operni pevec Josip Trtnik, ki je poslušalce s svojim dičnim glasom kar očaral. A tudi mešani zbor „Glasbene Maticе“ je pri svojem prvem nastopu jako povoljno in častno rešil svojo ne malo nalogo. Vsi navzočni, kakor tudi javne kritike so bile polne hvale in od več strani izrekla se je želja, da bi se ta koncert ponovil. Zal, da odbor temu pojavu ni mogel ustreči, ker ga je čakala še težavnejša naloga, katero je bilo rešiti dostojno.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. oktobra.

(Cesarjev dar za pogorelce.) Presvetli cesar je daroval za pogorelce v Velikem potoku 500 gld. iz svoje zasebne blagajnice.

(Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski) odpeljali so se danes dopoldne z brzovlakom v Gradec, da se udeležé jutri škofovske petindvajsetletnice graškega knezoškofa dr. J. Zwergerja.

(Dekanije vrhniške udanostna izjava.) Dne 27. septembra so duhovniki vrhniškega dekanata, zbrani na dekanijski konferenci sklenili odposlati prevzvišenemu knezoškofu udanostjo izjavo, katero so podpisali vsi duhovniki dekanije. Izjava se odlikuje s krepostjo in odločnostjo ter je zgovorna priča, kako lepa jedinstvo da vlada pri nas med škofom in njegovo duhovščino.

(Svetčev banket) Na slavnostnem banketu je bilo pričujočih samo „nad 180“ udeležencev, kakor „Narod“ poroča, ne 200, kakor smo mi poročali v svojem optimizmu. — S številom udeležencev osnivalci banketa niso imeli sreče. Najprej je bilo treba banket preložiti, ker se jih je premalo oglasilo, a še potem sta imela „Slavija“ in „Sokol“ trdega posla dovolj, da se je dospelo do imenovanega števila. — Izmed „prvakov“ omenjamo, da so bili navzoči: dr. Ferjančič, Peter Grasselli, dr. Bleiweis, Hribar, Kavčič, Klein, Krsnik, Lenarčič, dr. Tavčar, dr. Vošnjak; iz Štajerske dr. Dečko, dr. Vrečko, Hausenbichler; iz Goriške A. Gabršček, Mohorčič; iz Trsta vrednik Cotič, dr. Glaser, dr. Gregorin, notarji: Globočnik, Gruntar, Kolšek, Komotar, Rahne, Strašek, Vršec; od Hrvatov dr. Amruš in bivši profesor Pasarič. — „Narod“ temu imeniku pristavlja: „Ob sebi umevno je, da velja to navažanje le ‚exempli gratia‘ in da vseh odličnih rodoljubov... ne moremo imenoma naštet.“ — Tudi mi smo navedli ta imena „exempli gratia“. — Poleg tega je došlo 150 telegrafskih in pismenih pozdravov. — Ako še omenjamo, da je vseh teh nad 180 zbranih gorečnikov družbe sv. Cirila in Metoda nabralo pri banketu — 203 gld. za Ciril - Metodovo družbo, povedali smo o zunanostih vse, kar morda zanimlje naše čitatelje. Toliko za danes.

(Same laži!) Poročali smo nedavno, da je mestni odbornik g. Gogola v občinskem svetu ljubljanskem vprašal župana, „ali mu je znano, da se je v nedeljo dne 28. avgusta delala po tesarjih mojstra Pusta na vrtu starega strelišča streha za zborovališče I. slov. katol. shoda in zakaj se ni preprečilo tako protipostavno onečaščenje nedelje?“ — Omenili smo že, da je pripravljajni odbor za katoliški shod odločno in še posebe delovodjam strogo prepovedal vsako delo v nedeljo; sedaj smo neposredno zvedeli, da g. Pust v resnici ni nič delal tisti dan na vrtu starega strelišča. — Zato

doma samo dami. Splazim se torej tibo s hodišča, češ, saj lahko jutri pridem po novce na posodo.

Ko sem bil zopet zunaj in grem mimo salonkega okna, slišim glas starše gospé.

„Da“, veli tašča sinahi, „kaj nespametno je bilo, da je pustil iti očeta po noči samega s 40.000 franki!“

Sinaha na to nekaj odgovori, česar pa nisem več čul, ker me je bilo sram vohuniti pri durih.

III.

Nam se je končati že takó hudo godilo, da nisem več kuril v svoji sobi, temveč samo v sobi svoje žene in hčerá. Radi tega sem se raje, nego da bi šel domov, kjer bi se mi moralo zakuriti, — zavil v plašč, ter tako hitro koračil po cesti proti Sv. Moricu. Kmalu dospem do „porušenega mostu“. Čas in kraj sta bila črna in črna, kakor misli moje. Nagnem se čez ograjo ter prisluškovam bobnenju reke pod menoj. Obupne misli rojijo mi po glavi! Oče se morda pripravlja za zadnjo uro, žena moja na smrt bolna, hčerki obe potrti vsled tožnega položaja, ker sta jeli vzlic svoji mladosti pojmiti, kaj je beda in nedostatek, to vse je nepopisno težilo moje srce!

In kar je bilo še najhuje: vere nisem imel, koja bi me bila krepila v mojem tožnem položaju. Otroška leta moja in mladost preživel sem pošteno v rodbini, a ne v verski vzgoji. Kot kristijan imel

sem samo sv. krst in prvo sv. obhajilo, — pozneje mi je bila cerkev deveta briga. V Boga sem sicer verjel, o neumrjivosti duše, o življenju po smrti sem pa dvojil.

Žuborenje vode valeče se pod menoj me je vabilo. Samo pogumen skok čez ograjo, in v trenutju bi bil oproščen neznosnega življenja.

Moje misli postajale so vedno bolj meglene. Isti, koji si življenje nameravajo vzeti, nimajo obupnejših mislij. Takó daleč sem dospel! Hkrati se mi dozdeva, da blizu mene nekdo stoče. Nastavim ušesi. Nisem se varal. Da, na mostu je ležalo bitje, koje je jadikovalo, ali v temi nisem mogel ničesar opaziti. Napnem sluh in oprezno tipam okolu sebe, končno se roke dotaknejo na tleh ležečega človeka; le malo je dihal.

Šine mi misel v glavo, kaj — ko bi se bil g. Leroy, iz Sv. Morica domov gledoč, zgrudil na tem kraju? Iznova ponavljam: bil sem kakor slep, samo z otipavanjem sklepal sem, da je, sodeč po obleki in postavi — ta oseba gospod Leroy. Še dvojil nisem o tem, kar moje roke iznenada otipajo okolu ledij na tleh ležečega pripasano torbico, — izvestno je bilo v nji polno zlatnikov in vrednostnih papirjev.

Mislim si, notri je teh 40.000 frankov, o kojih je govorila Loreyeva gospa. Pas je izvestno težil starca. Odpašem mu ga, in v zmedenosti ne vedoč, kam bi ga bil položil — tema je bila kakor v vreči — opašem ga naglo okolu svojih ledij. (Dalje sledi.)

konstatujemo, da je mestni odbornik Gogola lagal, ko je o tem govoril v mestni seji ter s to svojo lažjo hotel nekako zakriti zanikernost mestnega oblastva, ki ni zabranilo javnega dela na očitni cesti in sicer ob cerkvi, da se je s tem motila služba božja. — Kamor pogledamo, povsod pri naših radikalih same laži. Nimajo pa niti toliko poštenja, da bi preklicali v svojih listih neovržno jim dokazane laži.

(„Glasbena Matica“) priredi prihodnjo zimo tri koncerte, v katerih se bodo izvajale nastopne skladbe: Foersterjev moški zbor „Samo“, Fibihova romanca „Pomlad“, Nedvčdova „Nazaj v planinski raj“, Weissova „Triumfator“, Dvořákov prosluli oratorij „Stabat Mater“ itd. V drugem koncertu izvajale se bodo slovenske narodne pesmi.

(Slovensko gledališče.) Mestu tenorista g. Dostala bil je v večerajšnji seji dramatičnega društva angažovan tenorist pevskega društva „Ljubljana“ in „Glasbene Matice“ g. Jos. Pavšek za slovenske operetne in operne predstave v deželnem gledališču.

(O Drag. Hribarja popravku.) S Štajerskega dné 8. oktobra se nam poroča: Večkrat sem že bral, kako se je ta ali oni urednik pošalil iz popravka, „ki ni bil pravilno sestavljen“, in želel sem si videti „popravek“, katerega bi pravilno sestavil kak urednik. In videl sem ga in bral v „Slov.“ št. 228, in ne želim si več brati popravkov, kakor je oni urednik Hribarja. Iz tega popravka učite se Vi, vsi uredniki sveta, da ni tako lahko pisati stvarnih in pravilno sestavljenih popravkov, in ne šalite se drugokrat z ubogimi neuredniki. Če se je tako ponesrečila reč vsestransko rutiniranemu Dragotinu, ki je bil že urednik radikalnega „Naroda“, a sedaj katoliške „Domovine“, koliko lažje se še ponesreči Vam, g. urednik, ki vedno in že 20 let le jedno godete! Toda šalo na stran, ker doba je kritična in stvar, za katero se gre, prevažna. Konstatujemo tedaj — ker stvarno odgovarjati ni mogoče na tak „popravek“ —: 1. „Domovina“ ne uvideva in ne mara poravnati krivice, katero je storila z uvodnim člankom v št. 18. I. slov. katol. shodu. 2. „Domovina“ ne uvideva in ne mara preklicati razžaljenih psov „najnovejših sovražnikov“ (slovenskega naroda) ter „narodnih indiferentistov“, psov, katere je vrgla v obraz udeležencem I. slov. katol. shoda v števil. 18. Gospod Dragotin! To je meritorično. His Rhodus, hic salta!

(Misijon.) Iz Sorice se nam piše: Od 25. septembra do 2. oktobra sta pri nas vodila sv. misijon veleč. oo. iz Jezusove družbe, P. Fran Doljak in P. Mihael Tomazetič. Udeležba ves čas sv. misijona čez nado obilna. Obhajanih je bilo nad 1100. Bog daj mnogo duhovnega sadu ter povrni blagima gg. misijonarjema obilno goreče in vneto delovanje.

(Nesreča v idrijskem rudniku.) Iz Idrije piše se nam: Grozna nesreča dogodila se je v ponedeljek v našem svetovnoznanim rudniku. Dva zidarja, po imenu Kavčič in Keržišnik, delala sta popoldne na tretjem polju (Mittelfeld) Frančiškovega jaška, okoli 140 metrov globoko pod zemljo v novem rovu, katerega so v to svrhu kopali, da bi postal najkrajša pot okoli jaška v glavni rov. Bilo je okoli treh popoldne. Omenjena dva delavca kopala sta v novem rovu, potem pa potegnili leseno bruno izpod oboka rovovega, da bi potem zazidala oni prazni posredek v oboku. V tem hipu se odtrga iz praznega posredka plast peščenika in zasuje oba delavca. Njiju pomagata — dva mlajša delavca — odtegnila sta se nesreči le s tem, ker sta kratko pred nezgodo šla iz rova proč na polnilni prostor pri jašku. Brž, ko se je dogodila nesreča, podali so se gg. rudniški uradniki, jamski predstojnik Brož in oskrbnika Koschin in Bloudek v jašek na lice nesreče in so se pod vodstvom njihovim ukrenila vsa sredstva, da bi so smrti otela ponesrečenca. Toda vkljub trudu in vsem naporom na pomoč prišedših drugih delavcev nista se dobila živa! Okoli sedme ure zvečer potegnili so iz porušenega rova Keržišnika in uro pozneje pa drugega ponesrečenca — Kavčiča! Oba sta se zadušila v pesku, ki ju je zasul, ker sicer ni bilo videti na njima nikakega drugega telesnega poškodovanja. Keržišnik bil je samec, a Kavčič pa oženjen in oče jednega otroka.

(Iz Idrije) smo prejeli dva dopisa, ki potrjujeta resnico onega, kar smo pisali v „Slovenec“ o ponočnem razgrajanju, ki se godi v hiši, kjer ima „Delavsko bralno društvo“ svojo sobo. Mi zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti dopisov, želimo pa, da se v prihodnje več ne kali ponočni

mir; ta namen je imel naš g. dopisnik in ga je tudi dosegel, ako obmolkejo nepoklicani ponočni razgrajaji.

(Gledališna in glasbena razstava.) Z Dunaja se nam poroča: Gledališna in glasbena razstava zaključila se je večeraj zvečer med osmo in deveto uro brez posebnih ceremonij, če tudi je bilo ljudi ondi, kakor že zdavnej ne. Cenili so jih nad 20.000. Godba je svirala za vsakim voglom, ali da Vam povem prav natanko: v razstavi, v rotundi, v „aveniji“ pa na petih krajih, večinoma vojski, ki so instrumente privijali, da je bilo kaj! Mnogo, silno veliko je bilo večeraj ljudi — Dunajčanov v razstavi še-le prvič, prvič na zadnji dan, na dan zaključka. Med te spada i pisatelj teh vrstic, ki si je razstavo tudi še-le večeraj tako ogledal, da se je zvečer popolnoma utrujen proti domu obrnil. Med glasbenimi deli na neki mizi razporeženimi ogledal sem tudi slovensko zbirko po štirih glasovih vrejeno „Lavoriko“ in še nekaj drugih skladbenih del, ki jih je razstavila — ako se ne motim — „Glasbena Matica“ v Ljubljani. Da je bilo tudi marsikaj razstavljenega, kar ni z godbo in gledališčem v prav nobeni zvezi, n. pr. vrtna brizgalnica, palice, perilo, vozovi in kočije itd., si ne morem drugače tolmačiti, kakor da so nekatere tvrdke po vsej sili hotele razstaviti predmete, ki so z gledališčem v kaki slučajni, če tudi posredni zvezi, kakor n. pr. lepa srajca, vrtna brizgalka ali pa lična kočija. — Kakor vse dosedanje razstave, rodila bode tudi ta nekoliko primanjkljaja, koliko — se še ne vé!

(Slovenski rojak Emil Hochreiter), pravnik na Dunaju, sprejel je jako dobro službo učitelja godbe in glasbenega dirigenta v svetovnoznanim jezuitskem kolegiju Kalksburg blizu Dunaja, kjer se izgojujejo sinovi najvišje katoliške aristokracije ob vodstvu oo. družbe Jezusove. Zavod je velikanski, ima nad 20 profesorjev in učiteljev, lastno gimnazijo in vzgojevališče ter 150 gojencev. Poleg navadnih na gimnaziji predpisanih predmetov vadijo se ondi gojenci vsak po svojih zmožnostih in kakor koga vesel, v: francoščini, laščini, ruščini, poljščini, madjarščini, dalje v petju, godbi in jahanju. Hochreiterju odprè se tu polje, kjer mu bode prilika izredno svojo muzikalno nadarjenost v popolni meri razviti. Sam se je učil godbe in peti pri č. oo. frančiškanih v Novem Mestu, kjer je ustanovil l. 1890 ondodni dijaški orkester na gimnaziji. Na Dunaju dovršil je svojo muzikalno izobrazbo pri ravnatelju koroške akademije sv. Ambroža, prof. Böhma z odliko. Prav ta gospod priporočil je našega rojaka tako toplo v Kalksburgu, da se mu je podelila ondi zgoraj navedena služba s 600 gld. letne plače in vse prosto. Kljub temu nadaljeval bode Hochreiter pravniške študije.

(Akad. društvo „Slovenija“) na Dunaju priredi v četrtek dné 13. oktobra 1892 svojo peto redno zborovo sejo v letnem tečaju 1892 s sledečim vsporedom: 1. Čitajne zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Berilo: „Rendez vous“, čita stud. med. R. Murnik. 4. Slučajnosti. Začetek ob 1/8. zvečer. Lokal: Robitschek's Restauration, I. Wipplingerstrasse. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Iz Domačal) na Koroškem se nam poroča z dne 1. oktobra: Dne 25. septembra je slavil prvo sveto mašo naš rojak o. Dionizij Spitzer iz frančiškanskega reda. Zanimiva je bila slovesnost vzlasti zaradi tega, ker je g. novomašnik opravil svojo prvo sveto daritev z dovoljenjem škofijstva pod milim nebom. Cerkvica je namreč tako majhna, da bi nikakor ne bila zadostovala za to slovesno priliko, ki je privabila od vseh strani množice vernega ljudstva. — Cerkveni govor je oskrbel novomašnikov prijatelj, g. Fr. Bevk, kaplan v Podmencu. Razpravljal je trojno duhovsko oblast. Navzočim nemškimi poslušalcem je pa o. Vigilijs podal nekaj lepih nauk v nemškem jeziku. — Po dovršeni cerkveni slovesnosti je bil pri Sefmanu slavnostni obed, med katerim je bilo čuti mnogo bogo- in domoljubnih napitnic. — Drugi dan so nekateri gostje napravili izlet na Baško jezero.

(Letna odkupnina) gledé užitninskega davka od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa za leto 1893, a pogojno za leti 1894 in 1895 se je povišala vsled vloženih zakupnih ponudb za okraj Ilirska Bistrica na 6510 gld. in za okraj Kranjska Gora na 3300 gld.

(Konkurz), in sicer trgovinski, je tukajšnje deželno sodišče proglasilo na imenje gosp. C. A. A. hčina ml., trgovca s železnino in imetelja tvrdke: „C. A. A. hčina“ v Gledaliških ulicah.

Konkurzni komisar je svetnik deželnega sodišča, g. Tschach, oskrbnik imovine g. dr. Sajovic.

(Župan, ki bi rad sežigal mrličje) Pri shodu županov velikovskega okraja se je na predlog prevaljskega župana Mayerja sklenilo, vlado prositi, da bi dovolila mrličje zažigati, kedar bi prišla kolera, češ, da bi se potem bolezen manj širila. „Mir“ pristavlja tem besedam: Čudimo se, kako so mogli župani pritrditi takemu nasvetu. Zažiganje mrličev je bila poganska šega. Naši pobožni Slovenci v to norčijo že ne bodo dovolili.

(Stranka svetne inteligence.) Dunajski „Vaterland“ je objavil članek pod tem naslovom, v katerem omenja, da se je v kranjskem deželnem zboru klicala vsa posvetna inteligenca, naj se zjedini proti duhovščini v obrambo narodnih koristij. Torej s tem naj bi se uničeval narod, da se v javnem življenju uresniči krščanske ideje. Rimljani neso propali, ker bi pri njih ne bila cvetela znanost, ampak le zaradi propada npravnosti. Obstoj vseh družeb torej tudi narodov je odvisen od tega, da jih prešinjajo npravne ideje. To potrjuje zgodovina in priznavajo celo nekrščanski etiki in socijalogi. Krščanska npravnost velja za najpopolnejšo celo pri tistih, kateri v npravnih idejah ne vidijo božjih zapovedij. Zato se pa narod ne podkopa, temveč le utrjuje, če se v njem utrjuje krščanska npravnost, kar ravno hoče duhovščina. Preveč bi bilo še dokazovati, da je cerkev največ storila za umetnost. Krščanski estetiki sicer res zanikavajo lepoto tacega dela, v katerem so se estetične oblike porabile na nenpravnem predmetu. Toda tudi svetni estetiki bodo priznali, da je npravstven predmet v lepi plastični ali slikarski obliki umetniško delo višje vrste in torej bolje ugaja. Krščanstvo hoče umetnost povzdigniti na to višjo stopinjo. Slovenski katoliški shod se je izrekel proti prodaji in razobešanju, oziroma razpostavljenju pohujšljivih nagih podob ali slik, ali s tem pač ni nič škodoval pravi umetnosti. Cerkev ne ovira svobodnega raziskavanja. Vsaj je papež Leon sam odprl vatikanski arhiv zgodovinarjem. Na linškem katoliškem shodu je pa tudi profesor Pernter naravnost se izrekel, da katoliki odobravajo, če se prirodne prikazni skušajo mehanično raztolmačiti. Mehaničnost je najjednostavnejša in zvezana z vsemi prirodnimi pojavi. Dokler se kaj dá jednostavno razložiti, pač ni več znanstveno posegati bolj po zamotanih razlagah. Da pa to prirodoslovec, kakor vsi krščanski učenjaki, ne priznava, da bi se vse v prirodi vršilo le mehanično, ni čudno, vsaj se je že Dubois-Reymond izrazil, da se pojavi čutenja ne dajo mehanično razložiti, torej bodo učenjaki prisiljeni priznati nadnaravnost. Krščanstvu torej ni treba ovirati svobodnega raziskavanja. Težnje krščanske neso nevarne slovenskemu narodu, kakor sploh nobenemu narodu ne. Te težnje bi še le pospeševale njegov razvoj. Zaradi tega si ni lahko tolmačiti postopanja slovenske inteligence. Ne moremo si drugače misliti, da odločuje pri posvetni inteligenci oni del, ki se je navzel nemškega liberalizma. Odtod upor svetne inteligence proti opravičenemu vplivu katoliške cerkve. Pred vsem pa tukaj ne gre toliko za kulturne interese, kakor interese liberalne slovenske inteligence. — Tako „Vaterland“. Jednako mi vidimo, da bo naš narod le tedaj napredoval duševno in gmotno, ako vse razumnštvo svetno in duhovniško, ki je poklicano, da vodi narod, skupno deluje na podlagi načel katoliške vere. Zato pa nam vsem potreba udanosti do naše višje cerkvene oblasti.

(Posojilnica v Ribnici.) Poroča se nam iz Ribnice: Pri posojilnici v Ribnici bilo je v prvih 9 mesecih dohodkov 129.586 gld. 7 kr., odhodkov pa 126.058 gld. 33 kr., torej vsega prometa 255.644 gld. 40 kr. Vložilo se je v tem času 85.604 gld. 74 kr., povzdignilo pa 46.937 gld. 83 kr. — Po sklepu načelnštva se bodo od 1. januarja 1893 l. dalje dajala posojila na hipoteke po 5%, na osobni kredit pa po 6%, vloge pa obrestovale po 4%.

(Poštarski shod na Dunaju odložen.) Načelnštvo društva poštarjev in poštinih opraviteljev na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem naznanja, da je vsled nevarnosti kolere preložen shod poštarjev na Dunaju, ki je bil določen za 28. oktobra.

(Izkopine v Slavini.) Gosp. župnik Iv. Sajovic v Slavini poslal je nedavno kranjskemu muzeju zanimiv keltiški železen nož, ki je sličen takozvanemu „folcu“ (falx vineraria), kakoršni so v navadi na Vipavskem med vinogradniki. Sličen nož je videti na nekem rimskem kamnu na Ptuj v roki rimskega vinarja.

(Razpis dobave.) C. in kr. državno vojno ministerstvo namerava si 14.000 zimskih koev, 10.000 poletnih odej in 7600 konjskih plabt za leto 1893 zagotoviti potom splošne konkurence. Zmožni in solidni podjetniki se s tem vabijo, da svoje ponudbe vložijo najkasneje do 22. novembra t. l., do 10. ure dopoldne pri c. in kr. državnem vojnem ministerstvu. Kakovostni in drugi podrobni pogoji razvidijo se iz zvezka pogojev, kateri leži s ponudbenim obrazcem vred tudi v pisarni trgovske in obrtneke sbornice v Ljubljani vsakemu na ogled. Ta zvezek je lahko tudi skupiti za 4 kr. tiskano polo pri vojnih intendancijskih.

(„Vera je postranska stvar!“) Stuttgartski socijalno-demokratski list „Schwäbische Tagwacht“ poroča, da je neki barunski protestantski pastor inseratnim potom v nekem jako razširjenem listu iskal neveste, in naštevši vse lastnosti, s kojimi se ima nevesta ponasati, dostavil je končno — po receptu naših radikalov —: „Vera je postranska stvar!“

(Obesil) se je minolo soboto zjutraj 41letni mlinarski pomočnik Jos. Kera iz Grada v cerkljanski občini na svojem jermenu. Kera je bil umobolan in se je že prej čestó hotel spraviti nasilno s tega sveta, a vaelej so mu to preprečili ljudje.

Telegrami.

Dunaj, 11. oktobra. Nemški častniki, ki so bili prijezdili na Dunaj, so sedaj odpotovali v Draždane.

Dunaj, 11. oktobra. Nemški cesar je v schönbrunskem gradu lastnoročno pripel grofu Taaffeju znaki reda Črnega orla.

Dunaj, 11. oktobra. Nemški cesar je obiskal grofa Kalnoky-ja in ostal pri njem skoro pol ure. Lastnoročno je položil potem venec na rakvo cesarjeviča Rudolfa. Cesar Viljem, ki je v Schönbrunn-u grofa Kalnoky-ja in Taaffe-ja laskavo odlikoval, je popoldne obiskal nadvojvode in nadvojvodinje in nemškega veleposlanika. Rodbinskega obeda v Schönbrunnu so se udeležili vsi nadvojvode in nadvojvodinje, pruski principi in nemški veleposlanik. Zvečer sta cesarja bila v dvornem opernem gledišču.

Dunaj, 12. oktobra. Skoro vsi listi tudi danes priobčujejo simpatične članke povodom prihoda nemškega cesarja, in posebno naglašajo, kako velikega pomena so vsakoletni sestanki obeh cesarjev za srednje-evropsko mirovno zvezo. „Fremdenblatt“, oba „Tagblatta“, „Deutsche Zeitung“, „Vaterland“ naglašajo, kako v laskavi obliki so se izročili grofu Taaffeju znaki reda Črnega orla.

Berolin, 12. oktobra. Pri včerajšnjem banketu na čast avstrijskih častnikov, ki so se udeležili tekmovalnega jahanja z Dunaja v Berlin, je grof Caprivi napil avstrijskemu cesarju in izrazil veselje, da je on poklican, gojiti dobre odnose meje obema državama. Živahni „Hoch“-klici. Polkovnik Kotz je napil nemškemu cesarju.

London, 11. oktobra. Kakor se piše v „Times“ iz Peterburga, je v Rusiji v vsem nad 300.000 ljudi umrlo za kolero.

Novi Jork, 11. oktobra. Slavnosti štiristoletnice odkritja Amerike so se začele.

Listnica upravnistva:

Ljubljanske naročnike „Slovenca“ prosimo, da nam takoj naznanijo, ako bi kedaj lista pravočasno ne prejeli: ker le tedaj nam je mogoče takoj red napraviti pri razpošiljanju lista.

Smrti:

9. oktobra. Mihael Japel, delavčev sin, 5 dni, Črna Vas št 3, oslabiljenje. — Marija Treven, posestnica, 54 let, Tržaška cesta 12 a, apoplexia. — Valentin Hörmann, posestnik, 53 let, sv. Petra, cesta 20, paralytis cerebri post apoplexiam.

10. oktobra. Marija Kosirnik, delavčeva hči, 1 mesec, Tržaška cesta 35, katar v črevih.

V bolnišnici:

5. oktobra. Ivana Pezdur, zidarjeva hči, 5 mesecev, oslabiljenje.

7. oktobra. Terezija Černe, gostija, 75 let, marasmus.
8. oktobra. Janez Verčon, delavec, 68 let, phlegmone oruris dextra. — Anton Križnic, delavec, 21 let, fractura vertebrarum. — Jožef Hostnik, delavec, 55 let, nephritis.

Tuji.

10. oktobra.

Pri **Stonu**: Bartuscha pl. Bartavar; Kautzky s soprogo; Kraus; dr. Beck; Liebel, trgovec; pl. Malberg, zasebnica; Goldman, Kohn, trgovec, z Dunaja. — Juhász, in dr. Pogatschnigg, obrtni nadzornik, iz Gradea. — Mally in gospa Pollak iz Tržiča. — Kraine, zasebnica, iz Kobarida. — Grile iz Vač. — dr. Gottlieb, odvetnik, iz Sežane. — Rahal, notar, iz Ilir. Bistrice. — Novak, rudniški ravnatelj, iz Celja. — Berlić, duhovnik, iz Št. Vida.

Pri **bavarskem dvoru**: Tschinkel z Dunaja. — Križe, posestnik, iz Starega Loga. — Josip in Sofija Boskovič iz Rudolfshaima. — Absam, zasebnik, s hčerjo, iz Kostanjevice.

Pri **južnem kotodvoru**: Gabriel, ravnatelj, iz Deana Sedmograškem. — Geslach, potovalec, z Dunaja. — Jeran, učitelj, iz Mirne. — Dovgan, aspirant, in Barbonaro, trgovec, z bratom, iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja	grakomet v mm	toplotnoma po Celsiusu			
7. u. zjut.	737.8	5.0	brezv.	megla	
11. 2. u. pop.	736.0	16.8	sl. zap.	jasno	0.00
9. u. zveč.	736.6	9.6	"	"	
Srednja temperatura 10.5°, za 1.6° nad normalom.					

Zahvala.

Za izraze tolažbečega sočutja ob dolgotrajni, mučni bolezni in smrti nepozabnega mojega soproga, gospoda

Valentina Hörmanna,
hišnega posestnika,

bodi izražena iskrena zahvala sorodnikom, prijateljem in znancem, osobito še srčna zahvala vsem udeležencem pogreba po blagem rajncem.

490 1 **Žalujoča soproga.**

Zahvala.

Ob priliki nenadomestne bitke izgube iskreno ljubljene soproge in matere

Marije Strah

izrekam v svojem in v imenu svojih domačih najtoplejšo zahvalo vsem, ki so se navzlic skrajno slabemu vremenu tako mnogobrojno udeležili njenega pogreba; zahvaljujem se pa tudi onim, ki so prepozno zvedeli o smrti in njim, ki so bili zadržani se udeležiti pogreba.

Blago ranjco priporočam vsem prijateljem in znancem v pobožno molitev in blagi spomin.

V Dolenji Zadobrovi, dne 10. okt. 1892.

Luka Strah.
soprog.

Dr. Vinko Gregorič

usoja si naznaniti, da je danes odpotoval; vrnil se pa bode sredi decembra meseca

zopet v Ljubljano. 456 8-3

V Ljubljani, dne 5. okt. 1892.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plembevanja

A. PAICHEL,

(12) 75 zobozdravnik

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Luskina voda in „Esprit-Bérénice“.

Ima svojstev, ki zabranjujejo, da ne izpadejo lasje, ko bi se po vnanje na to vplivalo. To se doseže s tem, da se lasišče očisti, varuje bolezn, zabranjuje napravo luskine, lasem odpravlja toľšo in odpravlja kisline, ki nastajajo s potom. — Vsak večer predno se gre spat, pomoči se lasišče s to luskino vodo in zjutraj, ko se je lasišče skrbno izčesalo, udrgne se „Esprit-Bérénice“, ki krepi lasne korenine. — Enkrat na mesec naj se pa lasje in lasišče z mlačno vodo, v kateri je boraks raztopljen, umijejo in potem večkrat s toplo vodo splaknejo. — Raztopi naj 50 gramov boraksa v litru tople vode.

Steklenica luskine vode 60 kr. Steklenica „Esprit-Bérénice“ 40 kr.

Piccolijeva lekarna „Pri angelju“
v Ljubljani, Dunajsko cesto.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (266) 10

Kathreinerjeva
Kneippa sladna kava,
najboljši dodatek h kavi,

prodaja prodajalcem na drobno po originalnih tovarniških cenah 461 13-5

JANEZ LUCKMANN v Ljubljani.

Ravnokar je izšlo in se dobiva:

Premru: 485 3-2

Dialoghi italiani, tedeschi e sloveni.
Laški, nemški in slovenski pogovori.

Cena 1 gld., po pošti 1 gld. 5 kr.

J. Giontini - jeva knjigarna
v Ljubljani.

Zaloga šivalnih strojev
in velocipedov

JAN. JAX
v Ljubljani

doslej: **Marije Terezije cesta**
bode **od 1. okt. 1892**
dalje v isti hiši, toda na **Dunajski cesti** (prej restavracija „Hôtel Evropa“) vis-à-vis
deželni civilni bolnišnici. 413 10-10

DOBRA-KAVA

le s **Kathreinerjevo**
Kneippa sladno kavo
za dodatek. 463 13-5

Dobiva se povsod.

Pred ponaredbami se svari.

Kathreiner-jeva

Neprekosljiv dodatek kavi.

Kneippa
sladna
kava.

Pristna samo
s to varstveno
znamko.
Pred ponared-
bami se svari.

Dobiva se povsod.

Črno, belo in pisano svileni blago
od 45 kr. do gld. 15-65 meter — gladko in vzorno (do 240
raznih vrst in 2000 barv itd.) razpošilja po naročilu poštne
in colnine prosto **svilarnica G. HENNEBERG** (c. in kr.
dvojni založnik), Zürich. — Vzorec s povratno pošto. Pisma
10 kr. porto. 146 7 (1)

Za prodajalnico z mešanim blagom
sprejemem takoj

učenca

pod ugodnimi pogoji.

Ivan Modic,

Novavas pri Rakeku.

487 3-2

Pozlatarski pomočnik
in učenec

se sprejmeta takoj.

Kie. pov. upravništvo „Slovenca.“ 460 3-3

Na prodaj so za nizko ceno

tri že rabljene, a dobro ohranjene

velike petrolejne svetilnice

in sedem manjših visečih svetilnic.

Velike svetilnice primerne so za gostilni-
čarje ali večje dvorane, manjše za obrtnike.

Več izve se v upravništvu „Slovenca.“ 482 2

Svarilo.

462 13-5

Usojamo si p. n. občinstvo uljudno na to opozarjati, da se naša

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

nikoli odprta

ne prodaja, temveč v belih izvornih zavitkih z
modrim tiskom po 1/2 klgr., 200 in 100 gramov in
našim podpisom in varstveno znamko, ki je tukaj zraven.
Pazi naj se posebno na našo varstveno znamko,
kajti občinstvo se skuša slepiti z vsemi mogočimi po-
naredbami. Papir, tisk in tekst se popolnoma ponaredi,
samo podoba čistitega gospoda župnika in našega pod-
pisa nima ponaredbe. Nikdo naj ne sodi Kathreiner-
jeve Kneippa sladne kave, če ni dobil pristne v zavitku
z varstveno znamko, ki je tu zraven.

Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
v Berlinu, na Dunaju in v Monakovem.

Velika 50krajcarska loterija.

Žrebanje

že 15. oktobra.

177 8 Glavni dobitnik

75.000 gld.

Srečke à 50 kr. priporoča:

J. C. MAYER v Ljubljani.

Zadnji teden za nakupovanje srečk.

Bogato zalogo ličnih s pravim
zlatom pozlačenih

489 5-2

nagrobni križev

priporoča po nizkih cenah

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino v LJUBLJANI,
Mestni trg št. 10.

Na zahtevo pošlje obrazce in
ilustrovane cenike franko.

Velika zaloga različnih železolitih in ploščevinastih

peči.

Ponudimo po najnižjih cenah:

zarezano vstricno ostrešno opeko

najboljše vrste,

lončene peči

(specijaliteta),

majolika peči

lepenke (Dachpappe), karbolinej, roman in
portlant cement, cevi iz kamenine, nasade za
dimnike iz kamenine, ognju protivno opeko
in plošče osamljače (Isolirplatten).

Dalje prevzamemo po najnižjih cenah

tlakanje z asfaltom, s chammottnimi in
cementnimi ploščami.

Odličnim spoštovanjem

J. P. VIDIC & Comp.

Ljubljana, Slonove ulice.

318 17

Dunajska borza.

Dne 12. oktobra.

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 85 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 . 55 .
Zlata renta 4%, davka prosta	114 . 85 .
Papirna renta 5%, davka prosta	100 . 35 .
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	990 . — .
Kreditne akcije, 160 gld.	312 . 90 .
London, 10 funtov stl.	119 . 60 .
Napoleonor (20 fr.)	9 . 51 .
Cesarski cekini	5 . 70 .
Nemški mark 100	58 . 72 1/2 .

Dne 11. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	112 gld. 40 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 . 25 .
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	140 . 50 .
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	151 . 25 .
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	186 . — .
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 . 25 .
Zastavna pisma	100 . 30 .
Kreditne srečke, 100 gld.	190 . 50 .
St. Genois srečke, 40 gld.	63 . — .

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 . 25 .
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 . — .
Salmove srečke, 40 gld.	62 . 25 .
Windischgraezove srečke, 20 gld.	57 . — .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 . — .
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2995	— . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	99 . 25 .
Papirni rubelj	1 . 20 .
Laskih lir 100	— . — .

MERCUR menjarnična delniška
družba na Dunaju,
1., Wollzeile štev. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

4% bolzansko-meranske prioritete.

4 1/2% gališkega zemljiškega kreditnega društva
zastavna pisma.

4% duhovsko-podmokelske (Dux-Bodenbacher)
srebrne prioritete.

Brezplačno shranjevanje in oskrbovanje

imovine.

Natančnejša pojasnila dajo se v naši
posvetovalni pisarni ustno in pismeno.